

Wales Centre for Public Policy
Canolfan Polisi Cyhoeddus Cymru

Beth all Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus ei wneud am dlodi?

Crynodeb o'r gweithdy a phecyn
adnoddau

Crynodeb o'r gweithdy

- Datblygwyd y sleidiau hyn yn wreiddiol er mwyn llywio proses cynllun llesiant y Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus, ac fe'u cyflwynwyd i gynulleidfa o gydlynwyr ac aelodau Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus yn haf 2022.
- Mae'r sleidiau'n cyflwyno tystiolaeth o sawl prosiect ymchwil Canolfan Polisi Cyhoeddus Cymru, gan wneud defnydd helaeth o'n hadolygiad diweddar ar dlodi ac allgáu cymdeithasol.
- Mae'r dystiolaeth a gyfosodwyd o'r prosiectau hyn yn ymwneud â pholisi ar lefel Cymru yn bennaf; nod y sleidiau hyn yw cyflwyno'r dystiolaeth gyda Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus mewn cof, gan edrych i weld pa gamau defnyddiol allan nhw eu cymryd i daclo tlodi.

Mae dolenni i fynd at adnoddau a chyfeirnodau drwy'r cyflwyniad.

 @WCfPP

Cynnwys: Nodau ac amcanion y gweithdy

(Cliciwch ar y dolenni i neidio at yr adran)

**Lleoli Byrddau
Gwasanaethau
Cyhoeddus**

**Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus,
llesiant, tlodi a chynlluniau**

**Mae strategaeth
dda yn gwneud
gwahaniaeth mawr**

**Dod i ddeall pwysigrwydd a dimensiynau
allweddol dull effeithiol o fynd i'r afael â
thlodi**

**Mwy na rhestr o
ymyriadau**

**Ymgyswrtio ag ymyriadau tymor byr a
chanolig ar sail ardal sy'n mapio ac yn
cysylltu ar draws blaenoriaethau ar gyfer
mynd i'r afael â thlodi**

**Llwybrau a
chfleoedd
hirdymor**

**Ymgyswrtio â chyfleoedd ar gyfer
gweithredu economaidd hirdymor sy'n
bosibl yng nghylch gwaith Byrddau
Gwasanaethau Cyhoeddus a dylanwad
lleol**

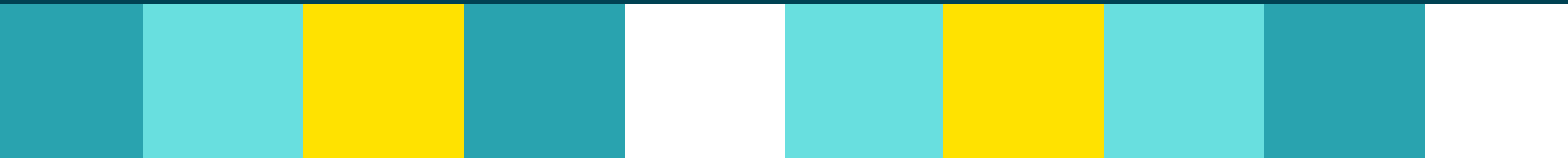
Trafodaeth

**Trosolwg o'r hyn roedd cyfranogwyr y
gweithdy'n meddwl gallai'r wybodaeth hon
ei feddwl i Fyrddau Gwasanaethau
Cyhoeddus**

 @WCfPP

Cyflwyniad

Lleoli Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus

//

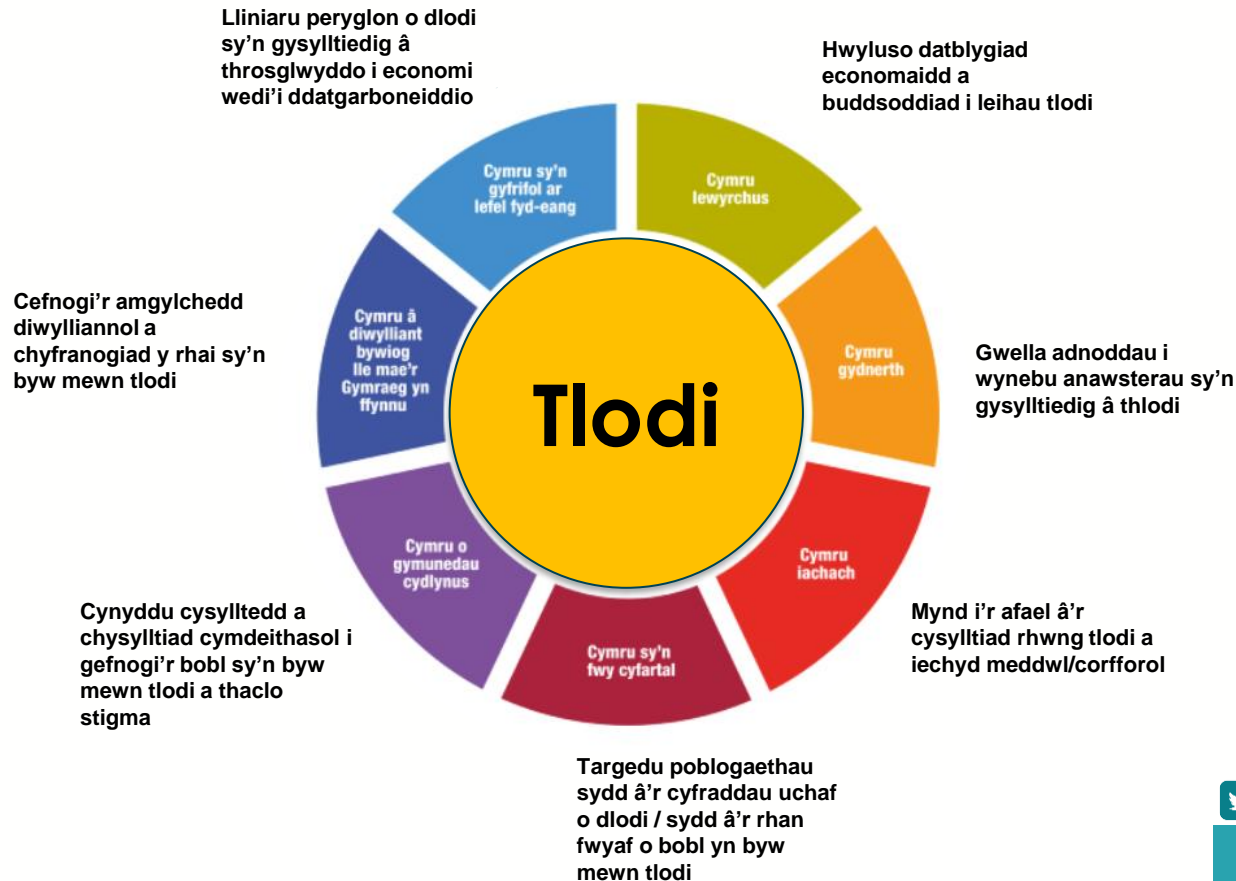
Gyda thlodi, rydym yn golygu'r cyflwr tymor hir o beidio â bod ag adnoddau digonol i fforddio bwyd, amodau byw neu amwynderau rhesymol neu gymryd rhan mewn gweithgareddau (megis mynediad at gymdogaeth a mannau agored deniadol) mae eraill mewn cymdeithas yn eu derbyn fel mater o drefn”

Llywodraeth Cymru
(2015)

 @WCfPP

Tlodi a Ilesiant

- Mae tlodi yn gysylltiedig â, ac yn gallu effeithio ar, sawl maes o les.

 @WCfPP

Beth all Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus ei wneud?

Beth all Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus ei wneud i gefnogi'r bobl sy'n byw mewn flodi neu sydd mewn perygl o dlodi, i liniaru effeithiau flodi, yn ogystal ag ymdrechion i atal y rhai sydd mewn perygl o dlodi?

Dwy flaenoriaeth ar gyfer y gweithdy hwn:

- (1) **Tystiolaeth ar ymyriadau ar sail ardal** i gefnogi pobl sydd mewn perygl o dlodi
- (2) **Tystiolaeth ar weithgareddau economaidd hirdymor** i gefnogi ardal a'i phoblogaeth i wella ei rhagolygon economaiddhirdymor.

 @WCfPP

Beth mae Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus eisoes wedi bod yn ei wneud?

Cynlluniau Ffocws Tlodi 2017	Manylion	WCPP Evidence
Dull gweithredu	Gwybodaeth leol, codi ymwybyddiaeth, cydlynu, sicrhau cyflawniad	Adolygiad rhyngwladol o strategaethau gwrth-dlodi effeithiol
Sgiliau ac adfywio	Anghydraddoldeb a bylchau sgiliau, sgiliau i oedolion sy'n gweithio, adfywio	Dysgu gydol oes Sgiliau ar gyfer pontio cyfiawn
Cyllid a dyled	Sgiliau ariannol, cydlyniant gyda chanolfannau cyngor ar ddyledion	Ddyled aelwydydd
Gofal plant a blynyddoedd cynnar	Cost a chydlyniant rhwng rhaglenni	Addysg a gofal plentyndod cynnar
Cefnogi teithio llesol	Gwella ac integreiddio gwasanaethau trafnidiaeth	Anfantais o ran trafnidiaeth
Digidol	Darparu band eang a seilwaith digidol	Allgáu digidol
Lleihau tlodi tanwydd a bwyd	Gweithio gyda banciau bwyd a darparwyr tai cymdeithasol	Tlodi tanwydd Ansicrwydd bwyd
Trosedd a diogelwch	Trosedd, ymddygiad gwrthgymdeithasol, diogelwch y gymuned	Amgylchedd y gymdogaeath

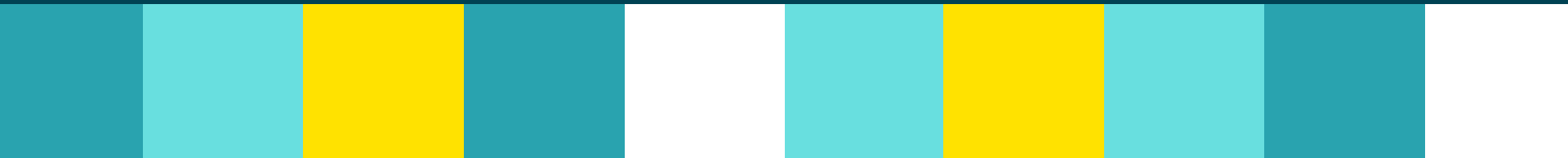

Beth mae Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus yn bwriadu ei wneud?

Aseidiadau Ffocws Tlodi 2022	Manylion	Ymchwil CPCC
Dull gweithredu	Tlodi dinesig V gwledig Gwaith amlasiantaethol	Adolygiad rhyngwladol o strategaethau gwrth-dlodi effeithiol Gwaith amlasiantaeth a deilliannau i blant sy'n derbyn gofal
Costau byw	Tlodi bwyd a thanwydd, tlodi mewn gwaith a dyledion	Tlodi tanwydd Ansicrwydd bwyd Ddyled aelwydydd Camu ymlaen yn y gwaith
Mynediad at drafnidiaeth	Rhwystr rhag mynediad at waith ac addysg	Anfantais o ran trafnidiaeth
Sgiliau ac ieuencid	Mynediad pobl ifanc at brofiad gwaith / gofalwyr	Addysg bellach a sgiliau Gwasanaethau ieuencid
Tai	Diffyg fforddiadwyedd	Tai fforddiadwy
Plant / gofal plant	Cost a hygyrchedd gofal plant; tlodi plant	Addysg a gofal plant plentyndod cynnar

Adran 1

Mae strategaeth dda yn gwneud gwahaniaeth mawr

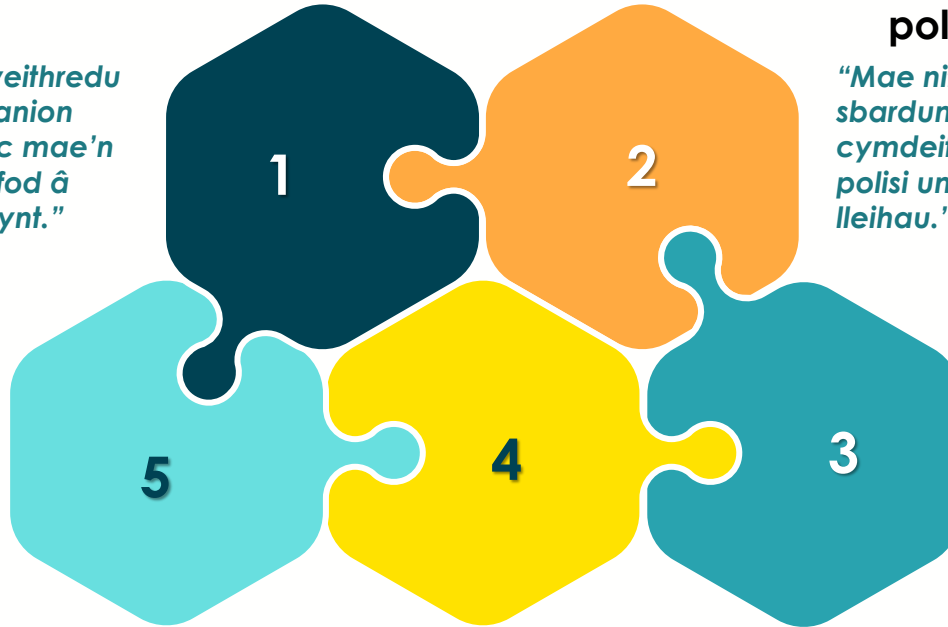
Pum ystyriaeth bwysig

Blaenoriaethu

"...mae'n rhaid i gamau gweithredu fod yn gysylltiedig ag amcanion sydd wedi'u diffinio'n glir, ac mae'n rhaid i wahanol amcanion fod â rhywfaint o undod rhyngddynt."

Cyfranogiad

Pwysigrwydd sicrhau bod unrhyw strategaeth yn 'canolbwyntio ar yr unigolyn' a bod y rhai sydd â phrofiad bywyd, a'r rhai sy'n darparu gwasanaethau iddynt, yn cael eu cynnwys mewn ffordd ystyrlon.

'Cymysgedd polisi'

"Mae nifer o ffactorau sy'n sbarduno flodi ac allgáu cymdeithasol, ac felly nid yw un polisi unigol yn ddigon i'w lleihau."

Cyfyngau cyflawni

"Mae ein hadolygiad o strategaethau gwrthdlodi effeithiol yn pwysleisio'r angen am gydlynw gweithredwyr yn effeithiol ar sawl lefel: o Weinidogion hyd at ddarparu gwasanaethau 'rheng flaen'."

Monitro

Mae mynd i'r afael â materion fel flodi yn cymryd amser. Mae angen cyfuniad o fesurau allbwn a chanlyniadau i fonitro'r cynnydd.

Adnoddau:

[Beth sy'n creu strategaeth wrthdlodi effeithiol?](#)
[Trosolwg o'r dystiolaeth ryngwladol](#)

 @WCfPP

Astudiaeth Achos: Strategaeth Lleihau Tlodi Toronto (2015-2035)

Cymysgedd polisi wedi'i flaenoriaethu: sefydlogrwydd tai, mynediad at wasanaethau, cydraddoldeb tramwy (trafnidiaeth gyhoeddus), mynediad at fwyd, swyddi o ansawdd ac incwm y gellir byw arno.

Cynlluniau gweithredu treigl pedair blynedd o fewn y strategaeth.

Taclo gyrwyr strwythurol tlodi - twf economaidd cynhwysol.

Ymgysylltu â staff a thrigolion y ddinas ar ymdrechion lleihau tlodi.

Canllawiau ar ddeall tlodi a chyfrifoldeb drosto.

 @WCfPP

Adnoddau: [Beth sy'n creu strategaeth wrthlodi effeithiol?](#)

 Wales Centre for Public Policy
Canolfan Polisi Cyhoeddus Cymru

Cwestiynau perthnasol ar gyfer proses gynllunio'r Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus

1

Beth yw ffocws/blaenoriaeth y cynllun llesiant (ar dlodi)? Sut y bydd yn ychwanegu at ymdrechion tlodi presennol y Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus (ac eraill) ac yn adeiladu arnynt?

2

O ystyried y flaenoriaeth/blaenoriaethau a nodwyd, beth fydd y cyfuniad perthnasol o ymyriadau (neu gymysgedd polisi) yn y cynllun?

3

Pa weithredwyr lleol fydd angen i'r Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus eu cynnull? A oes ganddynt gapasiti? Is delivery aligned with their incentives? Pa adnoddau a chymorth y gallai fod eu hangen arnynt?

4

Sut bydd effeithiolrwydd gwahanol ymyriadau yn y cynllun yn cael ei bennu? A oes digon o gapasiti ac eglurder o ran cyfrifoldeb?

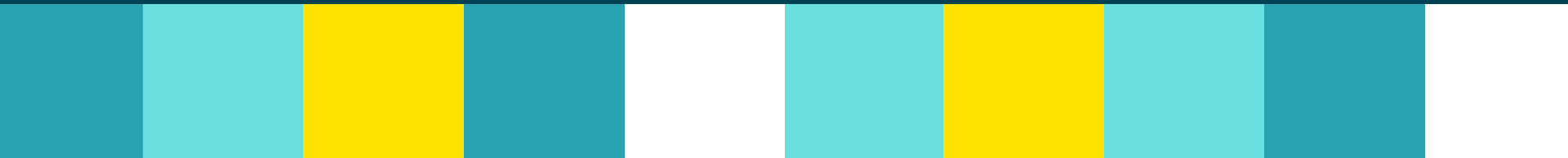
5

Sut bydd y cynllun yn ymgorffori cyfranogiad parhaus ac ystyrlon y bobl y mae'n ceisio eu cefnogi?

 @WCfPP

Adran 2

Mwy na rhestr o ymyriadau

Pedwar maes ffocws...

 @WCfPP

Adnoddau: [Tlodi ac allgáu cymdeithasol: Ffordd ymlaen](#)

 Wales Centre for Public Policy
Canolfan Polisi Cyhoeddus Cymru

...myfyrio ar brofiad byw

“mae'n rhaid i chi ddewis pa un, ydw i'n talu am y nwy a'r trydan? A ddylwn i fynd i ragor o ddyled er mwyn i ni allu bwyta?”

"Dydych chi ddim wedi ei wynebu bob dydd, bob blwyddyn, ac yna rydych chi'n cyrraedd eich tridegau a dydych chi ddim yn well eich byd ers pan oeddech chi'n gwyllo eich rhieni'n gwneud yr un peth."

“roedd taith a fyddai'n cymryd hanner awr yn y car yn nes at ddwy awr ar y bws, gyda'r opsiwn cynharaf yn cyrraedd y ddinas bron i hanner awr yn hwyrach nag y mae llawer o gyflogwyr yn disgwyl i chi fod yn y gwaith.”

“Mae'n gylch dieflig oherwydd byddwch chi bob amser yn poeni am un peth neu'r llall. Mae fy mab yn poeni'n fawr – ‘sut ydw i'n mynd i ymdopi, mam?’”

 @WCfPP

Adnoddau: [Profiad pobl o dlodi ac allgáu cymdeithasol](#)

 Wales Centre for Public Policy
Canolfan Polisi Cyhoeddus Cymru

Cysoni blaenoriaethau a meysydd ffocws Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus

Lleihau costau a chynyddu incwm	'Llwybrau' allan o dlodi	Amgylcheddau sy'n galluogi
Blaenoriaethau cynlluniau 2017		
Cyllid a dyled		
	Sgiliau ac adfywio	
Lleihau tlodi bwyd a thanwydd		
	Digidol	
		Gofal plant a'r blynyddoedd cynnar
		Cefnogi teithio llesol
		Trosedd a diogelwch
Blaenoriaethau asesiadau 2022		
Costau byw		
Tai		
	Sgiliau ac ieuencid	
		Mynediad at drafnidiaeth
Plant a gofal plant		Plant a gofal plant
Iechyd meddwl a llwyth meddwl		

Lleihau costau a chynyddu incwm

Y nifer sy'n manteisio ar drosglwyddiadau arian parod

Tlodi tanwydd

Dyledion aelwydydd

Ansicrwydd bwyd

Tai fforddiadwy

 @WCfPP

Y nifer sy'n manteisio ar drosglwyddiadau arian parod

Ymyrraeth	Cryfder y dystiolaeth	Effeithiolrwydd
Yng nghylch gwaith Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus		
Dulliau lleol, integredig	Gwerthusiad gwan ar y cyfan	Yn debygol o fod yn effeithiol
Darparu gwybodaeth	Cryf	Cymysg
Cymorth gyda'r broses hawlio	Cryf * noder: gan gynnwys tystiolaeth o ganlyniadau sy'n deillio o <i>ddiffyg</i> cymorth	Effeithiol
Meithrin partneriaethau	Tystiolaeth dda o'u rôl, llai ar ganlyniadau uniongyrchol	Effeithiol
Outside PSB Tu allan i gylch gwaith Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus		
Pasbortio ac awtomeiddio	Cryf	Effeithiol

Tlodi tanwydd

Ymyrraeth	Cryfder y dystiolaeth	Effeithiolrwydd
Yng nghylch gwaith Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus		
Ymddygiad	Da	Effeithiol
Gwelliannau effeithlonrwydd ynni cartref	Da	Effeithiol (mae'n bwysig nad ydynt yn arwain at brisiau ynni uwch)
Tu allan i gylch gwaith Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus		
Prisiau ynni	Weak (little international evidence of the effectiveness of different approaches)	Effeithiol (er bod y sylfaen dystiolaeth yn wan, bydd lleihau prisiau ynni ar gyfer aelwydydd incwm isel yn lleihau tlodi tanwydd)
Cymorth ariannol gyda chostau ynni	Gwan	Addawol (mae'n amlwg yn sbardun polisi pwysig ond ychydig o dystiolaeth werthuso sy'n bodoli o'r effaith ar dlodi tanwydd)

 @WCfPP

Household debt

Ymyrraeth	Cryfder y dystiolaeth	Effeithiolrwydd
Yng nghylch gwaith Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus		
Llythrennedd ariannol	Cryf	Effeithiol – Llythrennedd ariannol o ran ymddygiadau ariannol Cymysg – Addysg ariannol ar lythrennedd ac ymddygiadau
Tu allan i gylch gwaith Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus		
Polisiâu llesiant sy'n seiliedig ar asedau	Cryf	Cymysg
Gwasanaethau cynghori ar ddyledion	Da	Effeithiol
Gwasanaethau rhyddhau o ddyled	Gwan (Mae gwerthusiadau cadarn yn brin)	Effeithiol
Mynediad at gyfleoedd credyd	Gwerthusiadau gwan o gynhyrchion ariannol amgen	Effeithiolrwydd cyfyngedig (Cyfran ymylol o'r boblogaeth yn unig gall hyn ei chyrraedd)

 @WCtPP

Food insecurity

Ymyrraeth	Cryfder y dystiolaeth	Effeithiolrwydd
Yng nghylch gwaith Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus		
Banciau bwyd ac ymyriadau yn y gymuned (e.e. 'cypyrddau cymunedol' a 'phantrïoedd')	Cymysg (prin o ran banciau bwyd, yn fwy cadarn ond yn dal yn gyfyngedig o ran ymyriadau yn y gymuned)	Effeithiolrwydd cyfyngedig
Tu allan i gylch gwaith Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus		
Polisiau sy'n ymwneud ag anialwch bwyd a gormodedd bwyd	Cymysg (cryf o ran yr effaith ar ganlyniadau iechyd, cyfyngedig o ran ansicrwydd bwyd)	Effeithiolrwydd cyfyngedig
Polisiau amddiffyn cymdeithasol (cymorth ariannol, cymorthdaliadau bwyd)	Cryf	Effeithiol
Prydau ysgol am ddim neu am bris gostyngol	Cryf	Effeithiol

Tai fforddiadwy

Ymyrraeth	Cryfder y dystiolaeth	Effeithiolrwydd
Tu allan i gylch gwaith Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus		
Polisiau sy'n cefnogi 'model deuolaidd' (e.e. hybu perchentyaeth; cyfyngu ar fynediad at dai cymdeithasol)	Da	Effeithiolrwydd cyfyngedig (yn gysylltiedig â swyddogaeth rhwyd ddiogelwch lai mewn sector cymdeithasol sy'n crebachu)
Polisiau sy'n cefnogi 'model marchnad gymdeithasol' (e.e. rheoleiddio a chymorthdalau'r sector rhentu preifat; ehangu mynediad at dai cymdeithasol)	Da	Effeithiol (ond yn heriol i'w gweithredu mewn cyd-destunau a nodweddir gan lefelau uchel o dlodi ac anghydraddoldeb)

Gwasanaethau amlasiantaethol 'siop un stop' yn y gymuned...

'...sy'n darparu cymorth amrywiol, yn ddefnyddiol wrth fynd i'r afael â'r amrywiaeth o anghenion a ffactorau risg cydgysylltiedig y gall pobl eu profi. Dengys tystiolaeth fod y rhain ar eu mwyaf effeithiol pan na fyddant yn creu stigma a phan fyddant yn ysgogi cydberthnasau dibynadwy yn y gymuned sy'n helpu i ehangu eu cyrhaeddiad.'

(Bucelli a McKnight, 2022a).

Adnoddau: [Trosolwg o'r dystiolaeth ryngwladol](#)

 @WCfPP

Amgylcheddau sy'n galluogi

Allgáu digidol

Amgylchedd y gymdogaeth

Gwasanaethau ieuencid

Trafnidiaeth

Tai fforddiadwy

 @WCfPP

Allgáu digidol

Ymyrraeth	Cryfder y dystiolaeth	Effeithiolrwydd
Within PSB reYng nghylch gwaith Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus		
Llythrennedd digidol	Da, er bod elfennau gwan. (er enghraifft, nodi beth sy'n gweithio o ran dylunio cyrsiau)	Yn debygol o fod yn effeithiol (yn enwedig pan fydd cyrsiau'n gysylltiedig ag angen penodol)
Mynediad i ddyfeisiau a chysylltedd	Da	Yn debygol o fod yn effeithiol (ceir rhywfaint o dystiolaeth bod cymorthdaliadau band eang yn cynyddu defnydd mewn aelwydydd incwm isel ond mae angen mynd i'r afael â rhwystrau eraill hefyd)

Amgylchedd y gyndogaeth

Ymyrraeth	Cryfder y dystiolaeth	Effeithiolrwydd
Yng nghylch gwaith Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus		
Dulliau gweithredu o'r gwaelod i fyny, a arweinir gan y gymuned	Gwerthusiad gwan ar y cyfan	Effeithiol
Tu allan i gylch gwaith Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus		
Dulliau o'r brig i lawr sy'n seiliedig ar le (e.e. cynllunio a gweithredu sy'n gysylltiedig â datblygu tai, cymorth busnes, darparu gwasanaethau cymdeithasol, datblygu'r gweithlu)	Cymysg (ansawdd amrywiol, yn anaml yn canolbwyntio ar effeithiau ar dlodi)	Cymysg (canlyniadau cadarnhaol mewn perthynas ag amrywiaeth o ddimensiynau ond effeithiau negyddol hefyd)

 @WCfPP

Gwasanaethau ieuenctid

Ymyrraeth	Cryfder y dystiolaeth	Effeithiolrwydd
Yng nghylch gwaith Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus		
Cyfranogiad ieuenctid	Cryf (lled-arbrofol)	Effeithiol
Tu allan i gylch gwaith Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus		
Gwasanaethau ieuenctid mynediad agored	<p>Cymysg (adolygiadau o dystiolaeth)</p> <p>Gall canlyniadau asesiadau effaith meintiol amhriodol gael eu camddehongli ac arwain at ddiwygiadau niweidiol.</p>	Effeithiol

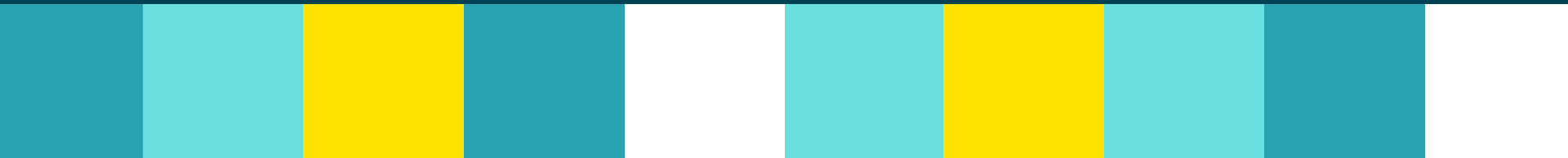
 @WCfPP

Trafnidiaeth

Ymyrraeth	Cryfder y dystiolaeth	Effeithiolrwydd
Yng nghylch gwaith Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus		
Trafnidiaeth gymunedol	Da	Effeithiol
Trafnidiaeth a rennir	Gwan	Yn debygol o fod yn effeithiol
Tu allan i gylch gwaith Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus		
Trafnidiaeth sy'n ymateb i'r galw	Da	Effeithiol

Adran 3

Llwybrau a chyfleoedd hirdymor

Tymor hir

**Building community
capacity and
knowledge exchange
networks**

Tymor
canolig

**Mynd i'r afael â bylchau
mewn sgiliau
ac addysg**

Tymor byr

**Mynd i'r afael ag
effeithiau uniongyrchol yr
argyfwng costau byw**

 @WCfPP

Llwybrau allan o dlodi

Addysg bellach a sgiliau

Camu ymlaen yn y gwaith

ECEC

Trafnidiaeth

 @WCfPP

Addysg bellach a sgiliau

Ymyrraeth	Cryfder y dystiolaeth	Effeithiolrwydd
Yng nghylch gwaith Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus		
Polisiau sy'n hybu cyfranogiad mewn dysgu oedolion	Da	Cymysg (oherwydd cyfranogiad anghyfartal)
Tu allan i gylch gwaith Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus		
Polisiau sy'n ymwneud â chynllunio systemau (e.e. modelau ysgol / seiliedig ar waith; system ddeuol)	Cryf	Effeithiol (mwy cymysg ar gyfer manteision cyflogaeth hirdymor)

 @WCfPP

Sgiliau ar gyfer Pontio Cyfiawn: gwersi a ddysgwyd

- Dylai ymatebion polisi dargeddu:
  - Datblygu sgiliau
  - Buddsoddi mewn arloesedd
  - Rhoi cefnogaeth i weithwyr a'r gymuned
- Lle mae ymatebion polisi wedi bod yn llwyddiannus, arsylwyd sawl dull cyflawni effeithiol:
  - Cynllunio strategol
  - Localised and individual delivery
  - Cydweithio traws-sector

Ffigur 1: Her sgiliau Cymraeg.

Mae cynhyrchiant cymharol yng Nghymru yn **80-85%** o gymharu â'r DU

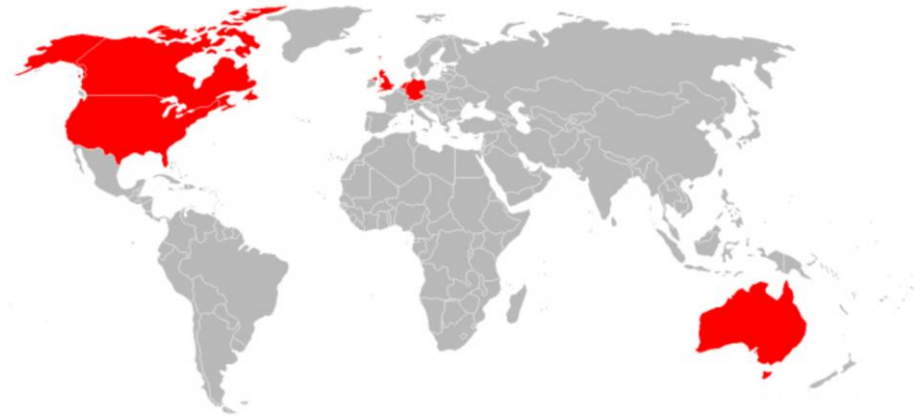
gyfan
Mae **66%** o oedolion yn brin o sgiliau i ryw raddau

Mae **4.4%** o oedolion (19+) yn cymryd rhan mewn addysg bellach neu ddysgu i oedolion yn y gymuned
Mae **gan 13.6%** o oedolion sgiliau hanfodol gwael

Ffynhonnell: Henley (2021); RCU (2021); Pember et al. (2021).

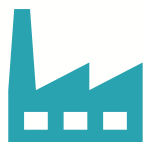

 @WCfPP

Adnoddau: [Datblygu sgiliau ar gyfer pontio cyfiawn](#)

Cyfleoedd yng nghyd-destun Cymru

Diwydiant

- Nodi anghenion sgiliau'r dyfodol ac asesu'r sgiliau presennol yn y gweithlu presennol
- Datblygu cyfleoedd hyfforddi/uwchsgilio perthnasol wedi'u targedu
- Arwain ar wella ymchwil ac arloesi i gynyddu'r galw am lafur medrus iawn

Addysg

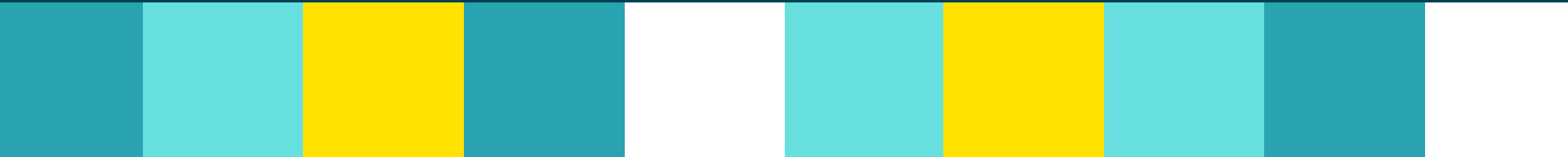
- Hyrwyddo dysgu gydol oes
- Cynyddu mynediad at / y galw am hyfforddiant sgiliau sy'n bodoli angen y diwydiant a'r gweithlu

Llywodraeth a
Chyrff
Rhanbarthol/Lleol

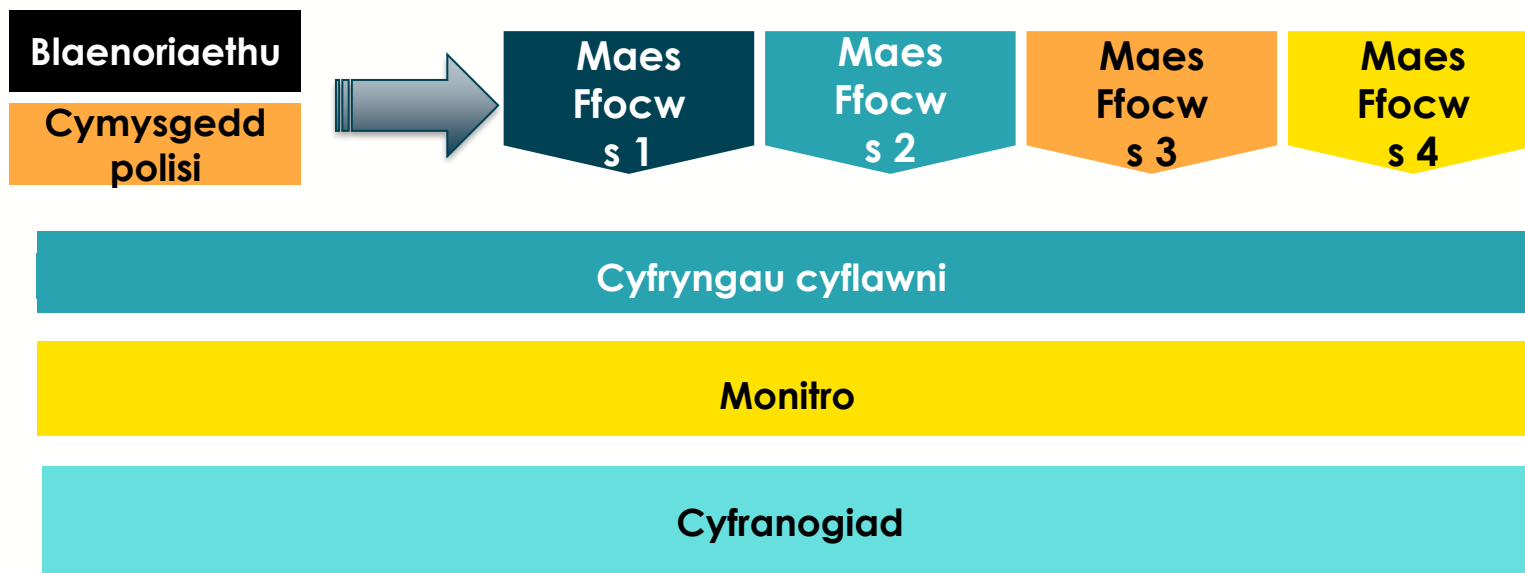
- Defnyddio data i nodi meysydd risg uchel
- Darparu ymyriadau wedi'u targedu i gefnogi gweithwyr ac i gryfhau cymunedau a rhanbarthau y mae'r trawsnewidiadau wedi effeithio arnynt fwyaf

Sylwadau i gloi a'r Camau Nesaf

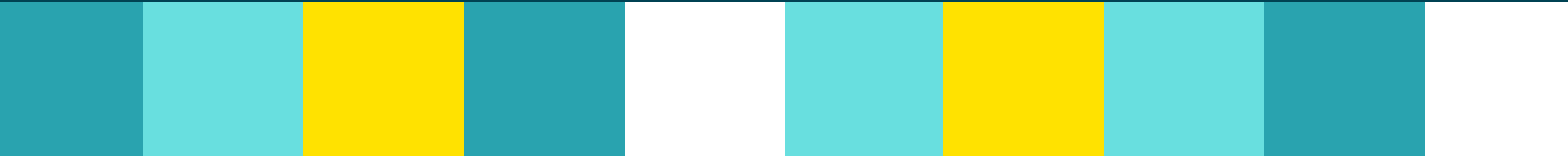
Fframwaith defnyddiol?

- Mae blaenoriaethu a chymysgedd polisi yn llywio meysydd ffocws
- Mae ystyriaethau eraill yn drawsbynciol drwyddi draw

 @WCfPP

Trafodaeth

Cwestiynau i'w Trafod

Beth mae'r wybodaeth hon yn ei olygu i

Gofynnion ni i gyfranogwyr feddwl am y canlynol:

- Beth sy'n ddefnyddiol am yr hyn rydych chi wedi'i glywed am waith cynllunio Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus ar dlodi? Sut gallai fod yn berthnasol i'ch cynllun lleol/Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus/amcanion a chamau gweithredu posibl?
- Yn eich barn chi, beth allai rôl y Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus fod wrth gydlyn camau gweithredu/ymyriadau o amgylch y maes/meysydd ffocws hyn?
- Pa heriau, bylchau neu anghenion tystiolaeth ychwanegol allwch chi eu nodi?
- Pa syniadau sydd gennych ynghylch cyflawni, monitro neu gymryd rhan mewn perthynas â'r meysydd ffocws hyn/ymyriadau posibl?

 @WCfPP

Beth sy'n ddefnyddiol am yr hyn rydych chi wedi'i glywed am waith cynllunio Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus ar dlodi? Sut gallai fod yn berthnasol i'ch cynllun lleol/Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus/amcanion a chamau gweithredu posibl?

- Defnyddiol sut roedd y gweithdy'n trefnu ac yn grwpio i feysydd ffocws
- Tystiolaeth bod ymagweddau cyfranogol yn werthfawr
- Rhyng-gysylltiadau'n bwysig gan eu bod yn galluogi Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus i gymryd ymagwedd 'siop un stop'
- Ymyriadau ymarferol yn ddefnyddiol
- Barn gymysg wrth nodi beth sydd yng nghylch gwaith y Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus ai peidio
- Yn gweithio gyda Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus ar hyn o bryd ar swyddi, sgiliau, yr economi leol a buddsoddi, ac yn cysylltu â chynnig Cronfa Rhannu Ffyniant
- Wedi sefydlu partneriaeth rhwng Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus a'r brifysgol ar allgymorth cymunedol i gynyddu mynediad at ddysgu a sgiliau

 @WCfPP

Yn eich barn chi, beth allai rôl y Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus fod wrth gydlynu camau gweithredu/ymyriadau o amgylch y maes/meysydd ffocws hyn?

- Mae angen cwrmpas clir ar Fyrddau Gwasanaethau Cyhoeddus i osgoi dyblygu e.e. Dyletswydd Economaidd-Gymdeithasol sy'n berthnasol i'r holl gyrff cyhoeddus,
- “Gall Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus ddarparu cymorth i bobl allu chwalo rhwystrau a cherdded drwy ddrysau”
- Gall Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus fapio, hyrwyddo a chefnogi mynediad at wasanaethau presennol, cefnogi'r gwaith o ledaenu negeseuon allweddol ar dacio tlodi, helpu i ddod â phrofiad byw tlodi i'r amlwg.
- Gall Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus gynnig capasiti cydlynu, cysylltu â chynlluniau a strategaethau eraill, helpu i integreiddio gweithgareddau, a darparu arweinyddiaeth yn eu hardal leol
- Mwy o ymgysylltu wyneb yn wyneb â'r Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus – barn gymysg

 @WCfPP

Pa heriau, bylchau neu anghenion tystiolaeth ychwanegol allwch chi eu nodi?

- Astudiaethau achos sy'n uniongyrchol berthnasol i Fyrddau Gwasanaethau Cyhoeddus
- Mwy am fanciau bwyd a'u heffeithiolrwydd
- Tystiolaeth ar dai fforddiadwy ac ymyriadau lefel leol
- Gwybodaeth leol fanwl ar anghydraddoldeb a nodweddion gwarchoddedig
- Gwybodaeth am fynediad at Addysg Bellach ar gyfer y rhai sy'n gofalu am blant
- Rôl aelodau Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus fel caffaelwyr a chyflogwyr a'r effaith bosibl ar dlodi
- Mwy am gydberthynas rhwng pynciau (e.e. tlodi a newid hinsawdd neu fannau gwyrdd) er mwyn cyflawni dull 'stop un siop'

Pa syniadau sydd gennych ynghylch cyflawni, monitro neu gymryd rhan mewn perthynas â'r meysydd ffocws hyn/ymyriadau posibl?

- Gall Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus ymgysylltu'n fwy â'r sector preifat ac mae angen ystyried dylanwad/cydbwysedd rhai partneriaid yn erbyn prif aelodau e.e. y Trydydd Sector
- Mwy o amrywiaeth o leisiau o gwmpas y bwrdd / cyfranogiad mewn Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus, gan gynnwys y rhai y mae tlodi'n effeithio arnynt
- Mae cynyddu cyfranogiad y rhai sydd â phrofiad byw yn bwysig
- Croesawyd canolbwyntio ar gyfranogiad pobl ifanc
- Darparwyd enghraifft o 'oergell gymunedol' lle mae mynd i'r afael â thlodi, gweithredu cymunedol, yr amgylchedd a lleihau gwastraff a manteision iechyd yn uno.

Gallwch ddysgu mwy am ein gwaith ar ein gwefan:

- [Adolygiad o dlodi ac allgáu cymdeithasol yng Nghymru](#)
- [Tlodi ac allgáu cymdeithasol: Ffordd ymlaen](#)
- [Profiad byw o dlodi ac allgáu cymdeithasol yng Nghymru](#)
- [Adolygiad rhyngwladol o bolisiau a rhaglenni gwrth-dlodi effeithiol](#)
- [Beth sy'n gwneud strategaeth wrthdlodi yn effeithiol?](#)

Os hoffech siarad mwy gyda ni, cysylltwch â ni:

amanda.hill-dixon@wcpp.org.uk

 @WCfPP

**Wales Centre
for Public Policy**
**Canolfan Polisi
Cyhoeddus Cymru**

 @WCfPP

---

www.wcpp.org.uk

Cardiff University, Sbarc/Spark, Maindy Road, Cardiff, CF24 4HQ
Prifysgol Caerdydd, Sbarc/Spark, Ffordd Maindy, Caerdydd, CF24 4HQ